

dimecres, 06 d'octubre de 2021

"Tothom volia aprofitar l'oportunitat de cursar estudis superiors a la ciutat de Lleida"

Entrevistem a Manel Lladonosa

Manel Lladonosa és historiador i professor jubilat del Departament d'Història de la Universitat de Lleida.

- Què recordes dels inicis de la Facultat?

Els estudis de Lletres a Lleida van començar el curs 1971-1972. A Lleida ja es feien els estudis universitaris de Dret a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, que van començar el 1968. En aquella època va créixer molt la demanda d'estudis universitaris. **El 1970 es va començar a parlar de fer també estudis de Lletres**, que en un primer moment van dependre de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquí s'hi impartien els tres primers cursos i després s'havia d'acabar la carrera allí.

Jo vaig començar a impartir classes el curs 72-73, a l'edifici de Magisteri del carrer Camp de Mart amb dues línies: Filologia i Geografia i Història. Això va provocar una gran protesta de molts estudiants que haurien volgut que s'hagués fet una línia de Ciències de l'Educació o de Psicologia, a causa que molts dels matriculats al primer curs eren mestres o professors. El curs 75-76 els estudis van passar de dependre de l'UAB a la Universitat de Barcelona, amb aquestes dues mateixes línies que més endavant s'anirien eixamplant.

- Quines assignatures imparties en aquell moment?

Aleshores al primer curs de carrera només s'hi feien 5 o 6 assignatures al llarg de tot el curs acadèmic, que equivalien més o menys a les matèries actuals de 9 crèdits cada una. Hi havia moltes assignatures didàctiques en els cursos, ja que part dels docents procedien de Magisteri. Vaig començar a ensenyar Història moderna i contemporània d'Espanya i una assignatura d'Història general d'Espanya. Després vaig fer assignatures d'història moderna i contemporània d'Espanya i de Catalunya. Progressivament canviaria algunes d'aquestes matèries per altres relacionades amb el pensament i cultura que són les que vaig acabar fent els darrers anys de docència,

Els estudis de Lletres van guanyar solidesa gràcies al compromís de la UAB amb què fossin seleccionades persones especialistes en cada àrea de coneixement i mitjançant concursos públics.

- Com era l'ambient i la relació amb els alumnes?

L'alumnat era molt divers, Hi havia molts adults d'alumnes a les classes. Moltes de les persones matriculades eren mestres, funcionaris, militars... **tothom volia aprofitar l'oportunitat de cursar estudis superiors a la ciutat de Lleida.**

- Com van anar evolucionant els estudis i el trasllat a l'edifici d'El Roser?

L'evolució dels primers anys va ser molt positiva pel que fa a la matrícula d'estudiants i implicació del professorat. A mesura que el nombre d'alumnes anava creixent es va fer impossible de seguir fent classe a l'edifici de Magisteri. Aleshores, l'any 1974 ens van oferir l'edifici del Roser. En aquella època havia servit com a estatge de diverses entitats, però patia de problemes i es van haver de fer obres per adequar-lo.

A l'inici hi havia una gran mancança d'equipament, no teníem ni pissarres. Pel que fa al mobiliari, vaig anar personalment a una botiga de mobles a demanar una taula per cada despatx. Les pissarres les van portar els alumnes des de la residència d'estudiants de Sant Antoni. Els llibres estaven a la biblioteca del IEI, i els mateixos estudiants van traslladar-los d'un espai a l'altre. Era una mostra de les febleses que patíem, però també de la implicació de l'alumnat. Més endavant, ja en l'època de l'Alcalde Siurana, ens vam traslladar a l'edifici del Seminari.

- Com recordes la teva època com a degà de la Facultat de Lletres?

Recordo tota l'etapa que vaig fer de delegat del degà, de vicedegà o degà en funcions com un tot, inclosos alguns anys que vaig fer altres tasques. En un primer moment vaig ser el delegat del degà a Lleida de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (1973 – 1975) i delegat de degà de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona a Lleida, arran del canvi d'adscripció d'universitat dels estudis de Lletres (1975 – 1977). Entre 1982 i 1985 vaig exercir de vicedegà en funcions de Degà de les delegacions de Filologia i Geografia i Història, i de degà en funcions de l' "Extensió de les Facultats de Filosofia i Lletres de Lleida" el 1985-1987, d'acord amb la definició que donaren els nous estatuts de la Universitat de Barcelona a l'antiga delegació. Finalment quan la delegació o extensió de Lletres de Lleida fou reconeguda plenament com una Facultat de ple dret, vaig ser elegit degà el 1 d'octubre de 1987 i vaig exercir al llarg del curs 1987-1988.

Era una etapa en que anàvem amb una sabata i una espadenya i que el professorat, l'estudiantat i les persones implicades en l'administració del centre supliem amb voluntarisme. Una etapa que cercàvem de consolidar les titulacions de primer cicle i de segon cicle quan es van poder establir amb la Universitat de Barcelona. Una etapa que la gent de Lletres va implicar-se en la tasca compartida d'unificar els estudis de la UB a Lleida i organitzar l'Estudi General. L'Estudi General de Lleida deu molt a professors de Lletres com l'inoblidable Víctor Siurana que fou el seu director, Roberto Fernández, l'Àngels Santa, l'Emili Junyent, el Joan Vilagrassa, etc. Després ens acabàrem implicant a fons en la nova Universitat.

- Quins canvis destacaries en l'educació universitària al llarg de la teva trajectòria com a professor?

A mitjans del segle passat era només una minoria la gent que estudiava a la universitat. Per tant, l'educació tendia a repetir una certa estructura elitista i corporativa. Però a partir de finals dels anys 60, quan es van multiplicar les facultats universitàries i es van crear diversos estudis, moltes famílies van veure la possibilitat de poder donar una educació universitària als seus fills i fer que poguessin ascendir socialment. **Es va democratitzar l'accés a l'educació superior i al coneixement.**

En canvi, ara la gent pensa en la universitat com un tràmit per trobar feina. És a dir, trobar l'excel·lència humana i intel·lectual deixa de ser l'objectiu primer.

A la primera època dels estudis de Lletres es feien només, com he dit, 5 o 6 assignatures durant tot un curs, fet que permetia una maduració dels coneixements i de les idees de l'alumnat. Es podia aprofundir més, hi havia més temps per llegir. Ara es fan molts més crèdits i tot va molt més ràpid. El fet que es facin pràctiques, treballs de fi de grau i de màster, està molt bé, però hi ha altres canvis que s'han produït que no em semblen tan encertats.

- Quins reptes creus que haurà d'afrontar la Facultat de Lletres en els pròxims anys?

Hi ha dos grans reptes. D'una banda, un desafiament clau **és preservar les humanitats**, és a dir, l'atenció a l'ésser humà, al conreu de la cultura... no deixar-se arrossegar només pel mercantilisme.

De l'altra, un gran repte és afrontar la cultura digital, que ha estat un dels canvis rellevants d'aquests últims temps. Els estudiants de Lletres han d'accentuar el rigor crític davant de la cultura digital i de les xarxes, on s'hi donen fenòmens socials molt preocupants, com les fake news.